

DĚŠDICTVĚ • PREZIDENTA OBAMY 2.

Stáda, 25 leden 2017

Za Obamy rovněž došlo k zásadnímu posunu v rámci demokratické strany. Když se stal jejich kandidátem na prezidenta v roce 2008, reprezentoval levicové křídlo. Levicový progresivismus představoval jedno křídlo v rámci demokratické koalice. Dnes je dominantním proudem. S nadsázkou řekneme, Bill Clinton z roku 1992 by dnes byl vhodným kandidátem za republikány, ne za demokraty.

V rámci této země demokráté zapomněli na white working class, která dlouhodobě projevuje nespokojenost s kulturními změnami a ekonomický pesimismus. Představme si nyní průměrné občany státu Rust Belt. Jejich příjem stagnuje, práce od dohody NAFTA ubývá a po finanční krizi 2008 se to ještě zhoršuje.

Dvakrát do Bílého domu zvolili Obamu, ale nic jim to nepomohlo, práce stále ubývá. Údaje jejich předstevatelů raději opouští pracovní trh - přijíždí pak na disability checks a nakupují za food stamps. Účet za zdravotní pojištění a Obamacare zase vyčerpává. V okolí se sociopatologické jevy jako kriminalita a závislost na drogách. Z médií se dozvídají, že nezaměstnanost klesá, sledují zprávy z násilných demonstrací Black Lives Matter a o útocích na policisty a přitom se dozvídají, že nejvíce problémů je diskriminace transgenderových osob. Co jim za této situace nabízejí demokráté? Lidem, kteří dvakrát vynesli do Bílého domu černobílou republikánskou vládu, nabízejí, že jsou nositelé rasistické společnosti. Clintonová označila polovinu národa za ubožáky se sklony k rasismu, sexismu a xenofobii. Její poselství je více multikulturalismu a diversity. V ekonomické rovině pak nabízí sociální stát evropského formátu. Jak ovšem zděrazňuje profesorka Joan Williams na stránkách Harvard Business Review, hlavním problémem demokrátů je, že začali white working class považovat za chudé a potřebné. Přitom jde o lidi, kteří se považují za střední třídu, která nehledá soucit, ale hrdost, kterou si spojuje s dobrou placenou prací. Tato WWC čekala dobrou placenou práci, na jaké byla zvyklá, demokráté nabídli třídní nenávist vůči nejbohatším a zvýšení minimální mzdy. Modrý val se rozpadl. V ekonomice tak demokráté nabídli sociální dávky namísto práce, v kulturních otázkách pak multikulturalismus a diverzitu namísto patriotismu. White working class tak opustili hodnoty i ekonomicky. Barrack Obama dvakrát zvíťazil v prezidentských volbách a matematika prezidentských voleb i letos vypadala pro republikány nepříznivě. Volební síla solidních a pravděpodobných demokratických států dávala Clintonové jistotu více skoro dvou set padesáti volitelů. Solidní a pravděpodobné republikánské státy dávaly Trumpovi daleko pod dvě stě volitelů. Trump tak musel prakticky všechny swing states, aby vůbec mohl pomýšlet na třetí vítězství v podobě 271 volitelů. Sebedůvěra demokrátů tak byla nevídaná. Zbytek je dnes historie. Tichá republikánská revoluce Ztráta prezidentského úřadu ve skutečnosti ovšem pouze naplno odhalila tichou republikánskou revoluci, která v Americe probíhá od roku 2010. Demokráté postupně ztratili kontrolu nad Senátem a Sněmovnou reprezentantů amerického Kongresu. Ve Sněmovně reprezentantů mají stoletou vládu. V roce 2018 navíc budou republikáni blízko k získání ústavní vlády v Senátu. Ještě větší pokles ovšem demokráté utrpěli na státní a lokální úrovni, kde se republikánům podařilo získat pozice i v hluboce modrých státech. Demokráté ztratili desetinu míst v senátech, pětinu míst ve sněmovnách reprezentantů a třetinu guvernérů. Demokráté mají pouze šest států, kde kontrolují obě komory a mají guvernéra. Republikáni jich mají 26. Komentátoři se posmívali republikánům, že se stávají regionální stranou tzv. Deep South (to mezi státy znamenalo stranou starých bílých rasistů). Ve skutečnosti to jsou však demokráté, kteří vyklidili celé regiony. To má své důsledky. Demokráté přemíchávají o politiku, kteří musí umět oslovit i jiné voliče, než progresivní městské liberály a měšťáky, které jsou rovněž často koncentrovány ve městech. Demokrátům tak hrozí, že se dostanou do spirály ústí v jejich vládnutí a přitom se k sociálnímu progresivismu. Ten ovšem nemá cokoli nabídnout voličům, díky kterým například je Bill Clinton dokázal uspět v dnes republikánských oblastech na Jihu, anebo dělníkům ve státech Rust Belt. Ostatně přímým úkladem je Obama. Ten přitom z levicového Chicaga, kde demokráté dominují, a nikdy nebyl nucen hledat složitě kompromisy. Obamovo dědictví Obama kandidoval s poselstvím změny a naděje. Do Bílého domu si však rovněž přinesl nejprogresivnější agendu od dob Lyndona Johnsona, kterou začal upravit prosazovat, aniž by pro ni měl dostatečný mandát (na rozdíl od Johnsona). Zatímco ekonomicky střední třída v lepším případě stagnovala, Demokratickou stranu ovládli progresivisté, kteří jen tak trochu skrývají despekt vůči celým segmentům americké populace jejich hodnotám. Osobní oblíbenost Obamy neznamena spokojenost s výsledky jeho vládnutím ani stavem země. Demokráté se mohou utvářet poněkud falešným argumentem, že Clintonová získala více hlasů než kontroverzní Trump. Skutečný stav jejich popularity ovšem odráží bezprecedentní vyklízení pozic například Amerikou zákonem ztrátou prezidentského úřadu, které probíhalo po celou dobu Obamovy vlády. Politik se do dějin zapíše jako státník, pokud najde střední cestu mezi svou vizí a společností. Obama to nezvládl. Z úřadu sice odchází s historicky vysokou popularitou, ale jeho nejvíce odkazem bude, že republikáni jsou v pozici jeho dědictvím zcela odřinuti. Republikáni ovládající Kongres nyní mohou nejen zničit Obamacare, Trump má také na kolika podzrušit exekutivní příkazy a změnit agendu ministerstev, které definovaly Obamovu éru. ANDREJ DUHAN